

Укладачі:

Дзюблик О. Я., д-р мед. наук, проф.; Гуменюк М. І, пров. наук. співроб., д-р мед. наук, проф.; Капітан Г. Б., старш. наук. співроб., канд. мед. наук; Ячник В. А., учений секретар, канд. мед. наук; Сухін Р. Є., старш. наук. співроб., канд. мед. наук; Денисова О. В., старш. наук. співроб., канд. мед. наук (НІФП НАМНУ); Дзюблик І. В., д-р мед. наук, проф. («Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика»); Яковенко О. К., канд. мед. наук (Волинська обласна клінічна лікарня)

Рецензенти:

Зайков С. В., професор кафедри фтизіатрії і пульмонології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика», д-р мед. наук, проф.;
Меренкова Є. О., пров. наук. співроб. відділення інтерстиційних захворювань легень НІФП НАМНУ, д-р мед. наук.

Голова профільної проблемної комісії МОЗ та НАМН України:

акад. НАМН України, д-р мед. наук, проф. Ю. І. Фещенко

Голова експертної комісії: д-р мед. наук, проф. І. А. Калабуха**Відповідальний за випуск:**

Державна установа «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського НАМН України»,
10, вулиця Миколи Амосова, м. Київ, 03038,
тел. (044) 275 54 88, факс. (044) 275 21 18.
E-mail: secretar@ifp.kiev.ua

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
Державна установа
“Національний інститут фтизіатрії і пульмонології
ім. Ф. Г. Яновського НАМН України”
(НІФП НАМНУ)

УДК: 616.98:578.834-06-085.281

Випуск із проблеми
"Фтизіатрія і пульмонологія"

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Національного інституту
фтизіатрії і пульмонології
ім. Ф. Г. Яновського,
протокол № 3
від «19» березня 2024 р.

**МЕТОД ЕТІОТРОПНОЇ ТЕРАПІЇ ПАЦІЄНТІВ З ЛЕГКИМ
СТУПЕНЕМ ТЯЖКОСТІ COVID-19 ТА НАЯВНІСТЮ
ФАКТОРІВ РИЗИКУ ПРОГРЕСУВАННЯ ЗАХВОРЮВАННЯ**

(інформаційний лист)

Пропонується для впровадження в практику лікувально-профілактичних закладів пульмонологічного, терапевтичного та інфекційного профілів метод етіотропної терапії пацієнтів з легким ступенем тяжкості коронавірусної хвороби (COVID-19) та наявністю факторів ризику прогресування захворювання, що розроблений та апробований у відділенні технологій лікування неспецифічних захворювань легень НІФП НАМНУ, суть якого полягає у застосуванні на тлі симптоматичного лікування хворих на COVID-19 інгаляцій амінокапронової кислоти (АКК).

Даний метод пропонується вперше, аналоги відсутні.

Не дивлячись на певні досягнення суспільства щодо контролю за COVID-19, питання лікування цієї недуги досі залишаються надзвичайно актуальними та повністю не вирішеними через її широку розповсюдженість, появу нових штамів збудника, тяжкість перебігу та розвиток ускладнень.

Відомо, що тяжкість перебігу респіраторної вірусної інфекції, в т.ч. яка спричинена SARS-CoV-2, залежить від вірулентності збудника, вірусного навантаження на організм людини та характеру його імунної відповіді, що може бути обумовлена певними станами або наявністю коморбідної патології у хворого. Основними воротами коронавірусної інфекції є слизові оболонки верхніх та нижніх дихальних шляхів, а вірусна реплікація в носоглотці досягає піку на початку перших клінічних проявів захворювання. Саме в цей період людина знаходиться під максимальним вірусним навантаженням, від рівня якого певною мірою залежить тяжкість перебігу захворювання. Оскільки реплікація вірусу SARS-CoV-2 особливо активна на ранніх стадіях захворювання, її переривання на цьому етапі може мати вирішальний вплив щодо прогресування хвороби внаслідок попередження розвитку каскаду гіперзапальних патологічних змін, які найбільш часто характеризують більш пізні та тяжкі стадії захворювання, у тому числі критичні стани. З цієї причини саме противірусні препарати вкрай важливі для оптимізації лікування хворих на коронавірусну хворобу, особливо на ранніх стадіях захворювання та для попередження його тяжкого перебігу.

За результатами наукових досліджень встановлено противірусну властивість АКК по відношенню до вірусу грипу, РС-вірусу, аденовірусу та деяких інших респіраторних збудників вірусної

природи, зокрема прототипних штамів коронавірусу. Механізм противірусної дії АКК полягає в пригніченні ранньої стадії репродукції респіраторних вірусів на етапі їх проникнення в чутливі клітини верхніх та нижніх дихальних шляхів не пошкоджуючи клітини людського організму, а також у поліпшенні деяких клітинних і гуморальних показників специфічного і неспецифічного захисту організму, які зазнають змін при респіраторних вірусних інфекціях.

Розроблений та апробований метод терапії пацієнтів з легким ступенем тяжкості COVID-19 та наявністю факторів ризику прогресування захворювання: похилий вік (≥ 65 років); надмірна вага (дорослі з ІМТ > 25 кг/м²); вагітність; хронічна хвороба нирок; цукровий діабет; первинний або вторинний імунодефіцит; серцево-судинні захворювання; хронічні захворювання легень та ін., полягає у застосуванні на тлі симптоматичного лікування інгаляцій через компресорний інгалятор (небулайзер) амінокапронової кислоти у вигляді небул по 2 мл (50 мг/мл) 3 рази на добу протягом 7 днів. Метод призначають якомога раніше – бажано в перші 5 днів від появи перших клінічних проявів захворювання.

Проведена багатовимірною оцінкою ефективності метода, що пропонується, в порівнянні з іншим етіотропним лікуванням, зокрема прийомом нірматрелвіру/ретиновіру, або тільки симптоматичним лікуванням показала, що додаткове застосування інгаляцій АКК сприяє достовірно більш швидкому (на 2-3 дні) зникненню основних клінічних симптомів захворювання, зменшенню на 20,6 % побічних реакцій, які спричинені етіотропним лікуванням нірматрелвіром/ретиновіром, та загальної вартості лікування в цілому. Краща динаміка зникнення клінічних симптомів в перші 7 днів лікування може бути пов'язана з противірусною дією АКК на ранніх стадіях розвитку хвороби, а також перевагами її інгаляційного застосування внаслідок місцевої дії препарату на слизові оболонки органів дихання та відсутністю побічних реакцій при застосуванні.

Метод лікування характеризується зручністю у практичному застосуванні, відсутністю передчасного припинення терапії внаслідок розвитку токсико-алергічних реакцій або ускладнень, тому може знайти широке використання в лікувально-профілактичних закладах пульмонологічного, терапевтичного та інфекційного профілів.